

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 518/2012-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. februára 2013 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť L. K., K., zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 48 Er 3404/09 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 48 Er 3404/09 porušil základné právo L. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice II vo veci vednej pod sp. zn. 48 Er 3404/09 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. L. K. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. L. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. D. S., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 518/2012-11 z 22. novembra 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť L. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 48 Er 3404/09.

1.1 Sťažovateľ uviedol, že „návrhom zo dňa 1. 10. 2009... sa domáhal od povinného S. s.r.o... - na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 16.5.2008 č. k. 20C40/2005-86 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 1. júla 2009 č. k. 11 Co 187 / 2008 - 107 / podľa ktorých rozsudkov bolo rozhodnuté tak, že oprávnenému súdy priznali náhradu mzdy v sume 252.000.-Sk - vymoženia sumy

2.465,13.-Eur, predstavujúcu časť pohľadávky z priznanej sumy 252.000.- Sk, ktorú povinný dlhuje sťažovateľovi.

Konanie sa vedie pred Okresným súdom Košice II ako odporcom pod sp. zn. 48Er/3404/09.

Proti upovedomeniu o začatí exekúcie vydanom súdom, vedenom u exekútora pod číslom Ex 794/2009 podal povinný námietky podaním zo dňa 22.1.2010, ku ktorým sa vyjadril sťažovateľ ako oprávnený podaním zo dňa 21. 4. 2010.

Proti uzneseniu Okresného súdu Košice II zo dňa 30.6.2010 č. k. 48Er/3404/09, Ex 794/09 podal povinný odvolanie...

Pretože súd vo veci sťažovateľa od r. 2010 nekonal a nerozhodoval, sťažovateľ sa domáhal nápravy podanou sťažnosťou na prieťahy v konaní zo dňa 18.5.2012 podanou predsedovi súdu, ktorú sťažnosť predseda súdu uznal za dôvodnú.

Napriek prísľubu predsedu súdu že plynulosť konania bude sledovať do právoplatnosti rozhodnutia...

Preto, že súdne konanie nepokračovalo po 26. 7. 2010... plynule ani efektívne a v konaní sa naďalej nepostupuje bez zbytočných prieťahov, sťažovateľ má za to, že pomalým... postupom súdu je naďalej porušované jeho právo na prejednanie jeho veci bez zbytočných prieťahov, zaručené mu čl. 48 ods. 1 Ústavy SR ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote, zaručené mu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, domáha sa ochrany svojho práva na ústavnom súde...“.

1.2 Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 48Er/3404/09 porušil základné právo L. K., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručené v čl.48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote zaručené v čl.6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Košice II. prikazuje konať vo veci vedenom pod sp. zn. 48Er/3404/09 bez zbytočných prieťahov.

L. K. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000.-Eur ktoré je mu povinný Okresný súd Košice II. vyplatiť v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Košice II je povinný vyplatiť L. K. sumu 269,58 .-Eur, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátky JUDr. D. S..“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, a to listom sp. zn. 1 SprV/715/2012 z 2. januára 2013, ktorý bol ústavnému súdu doručený 8. januára 2013.

Predseda okresného súdu poukázal na chronológiu úkonov v danej veci a dodal, „že k prieťahom došlo v období od 28.8.2010 do 27.12.2012. Posúdenie dôvodnosti prieťahov nechávam na zvážení ústavného súdu.

Vo veci bola dňa 4.6.2012 podaná sťažovateľom sťažnosť na prieťahy v konaní v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, sťažnosť bola listom zo dňa 21.6.2012, evidovaným pod Spr. 94/2012, uznaná za dôvodnú, spis bol od podania sťažnosti pravidelne sledovaný vedením súdu z hľadiska plynulosti konania. Dňa 25.9.2012 bola podaná opakovaná sťažnosť, sťažnosť bola listom zo dňa 9.10.2012, evidovanom pod Spr. 169/2012, uznaná za dôvodnú z objektívnych dôvodov spôsobených neprítomnosťou konajúceho sudcu zo zákonných dôvodov.

V tejto súvislosti však pokladám za potrebné uviesť, že zákonný sudca bol od 30.8.2012 do 31.10.2012 súvisle práceneschopný, pričom v júni 2012 bol práceneschopný 12 dní, v mesiaci apríl a august čerpal dovolenku 22 dní.“

3. Právna zástupkyňa sťažovateľa 11. februára 2013 ústavnému súdu oznámila, že k vyjadreniu predsedu okresného súdu nemá žiadne pripomienky a súhlasí s tým, aby vo veci nebolo nariadené ústne pojednávanie.

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania

nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 48 Er 3404/09:

Dňa 28. októbra 2009 sťažovateľ doručil návrh na začatie exekúcie voči povinnému S., s. r. o., K.

Dňa 10. novembra 2009 okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie.

Dňa 3. februára 2010 povinný doručil „*námietky proti exekúcii*“.

Dňa 26. apríla 2010 sa sťažovateľ vyjadril k námietkam povinného.

Dňa 30. júna 2010 okresný súd uznesením sp. zn. 48 Er 3404/2009 zmietol námietky povinného.

Dňa 28. júla 2010 doručil povinný odvolanie proti uzneseniu z 30. júna 2010.

Dňa 27. augusta 2010 sa k odvolaniu povinného vyjadril sťažovateľ.

Dňa 28. decembra 2012 okresný súd uznesením č. k. 48 Er 3404/2009-77 vyhovel námietkam povinného.

Dňa 14. januára 2013 podal sťažovateľ odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 28. decembra 2012.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 48 Er 3404/09 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základného právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci,

správania účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že posudzovanú vec nemožno považovať za právne ani fakticky zložitú, ide o bežnú agendu všeobecných súdov.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným pried'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci. Okresný súd sám uznal pried'ahy v konaní v období od „28. augusta 2010 do 27. decembra 2012“ (2 roky a 4 mesiace). Okrem toho ústavný súd konštatuje, že namietané konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené. Uvedená nečinnosť pritom nie je ničím ospravedlniteľná, pretože okresný súd viac ako dva roky nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným pried'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale predovšetkým v dôsledku postupu okresného súdu. Tvrdenie predsedu okresného súdu, podľa ktorého „zákonný sudca bol od 30.8.2012 do 31.10.2012 súvisle práceneschopný“, nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že podobné objektívne prekážajúce okolnosti, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté pried'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných pried'ahov. I keď nie všetky nástroje na

vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedu okresného súdu v danej veci (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

6. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, čo odôvodnil „*pocitom právnej neistoty*“.

S prihliadnutím na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva garantovaného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené

priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané v sume 1 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila trovy právneho zastúpenia v sume 269,58 €. Túto sumu ústavný súd priznal sťažovateľovi v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2013